

Ipolykiskeszi román kori temploma

2010 április 22. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

Magyar Nemzet szombati magazinjának egyik legérdekesebb sorozatát közöljük le folytatásokban, melyben a remek Ludwig Emil megmutatja nekünk a rejt?zköd? Magyarország eldugott kincseit, melyek mellett sokszor figyelmetlenül elhaladunk a mindennapi rohanó életünk során. Vigyázzunk ezekre a páratlan kincsekre, hiszen ezek a kincsek alappillérei szeretett Hazánknak.

A Börzsöny nyugati lábánál, az Ipoly alkotta – egy hete az unión belüli – határ túlsó, Szlovákia fel?li oldalán található az alig ötszáz lakosú, színmagyar község: Ipolykiskeszi. Az 1920 óta hivatalosan Malé Kosihynak nevezett falu 1248-ban szerepelt els? ízben írásban – „Keseu” alakban – IV. Béla király adományozó oklevelében, majd négy évre rá „Kezyv” formában bukkant fel újra. A helynév a honfoglaló Keszi nemzetség emlékét ?rzi.
A gyönyör? fekvés? település közepén, 115 méter magas folyóparti dombtet?n áll a Szent Mihály arkangyal titulusú plébániatemplom. Els? pillantásra egyszer? barokk kori falusi egyháznak t?nik, nyugati tornyának klasszicista formája a XIX. század els? felének építészeti ízlésére vall. A hajóhoz kelet felé csatlakozó épületrész látványa azonban meglepetést tartogat! Tekintélyes nagyságú és magasságú, kör alakú, kupolás traktus ötlik a szemünkbe, amely alacsonyabb, négyzetes toldatban végz?dik. A déli és a keleti falon nyíló ablakok formája már kívülr?l elárulja, hogy román kori kerek templommal van dolgunk, ám a rotunda szokatlan szerkezete csak a templom belsejéb?l nézve bontakozik ki. A közel nyolc méter átmér?j? centrális tér keleti oldalából nyíló párhuzamos, dongaboltozatos falakat íves apszis zárja le, a kívül sarkos végfal tehát félkör? szentélyt rejt. Ehhez hasonló alaprajzú korabeli templomot alig ismerünk, a hozzá legközelebb fekv? rokona a Nyitra megyei Dejte (Dehtice) temet?jében található.
Az 1970-es években történt alapos renoválásig tulajdonképpen többet lehetett látni e különleges épület múltjából. A vakolatlan, gondosan faragott kváderk? homlokzat, a függ?leges lizénákkal tagolt bels? körfal és a lépcs?vel megemelt oltár tiszta román stílusról árulkodott, err?l tanúskodnak a régi fényképek is. A múlt század harmincas éveiben a híres cseh építész, Václav Mencl felmérte és megkutatta az ipolykiskeszi templomot. Az általa készített alaprajzról leolvasható, hogy a kívül szögletes, belül íves apszisú – feltételezése szerint 1180 és 1200 között épült – rotundát a XIII. században megtoldották, és a nyugati torony is középkori eredet?. Mencl professzor még az Árpád-kori temet?t körülvev? véd?fal megmaradt szakaszát is feltüntette rajzán, azóta az is elenyészett.
Napjainkban – a hiteles román kori ablakokon kívül – a dongaboltozatos szakasz északi falán látható latin feliratok érdemelnek említést, keletkezésük a bet?k reneszánsz formája alapján a XVI–XVII. századra tehet?. A templom barokk újjáépítésére az 1700-as évek végén került sor, ekkor készült a kétszakaszos, boltozatos szentély és a barokk orgonakarzat.
Múlt szombaton, május elsején e kis ipolyszögi falucskában a templom délben megszólaló harangját hallgatva ünnepeltük, hogy a Trianonban Szlovákiának ítélt magyarok egy lépéssel közelebb kerültek az anyaországhoz.

Ludwig Emil, mno.hu

Ajánló